І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 93. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СВОБОДА, СУБОТА, 16-го ТРАВНЯ 1964 No. 93. VOL. LXXI.

ЗДА ОБМЕЖУЮТЬ ПРОДАЖ ЛІКІВ І ХАРЧІВ НА КУБУ

Вашингтон. — Департамент Торгівлі видав 14-го травня зарядження, згідно з яким обмежується продаж ліків і харчів на Кубу. Згідно з новим зарядженням треба буде мати окремі ліценції на вивіз до Куби харчів і ліків. ЗДА зарядили були ембарго на торгівлю з Кубою диктатора Кастра 19-го жовтня 1960-го року. Але харчі й ліки можна було продавати на Кубу, бо уряд ЗДА не хотів шкодити мирному населенню цього острова. Але в останньому часі Кастро плянував купити у ЗДА ліків на $15 000 000. Уряд цієї країни мусів ствердити, що це є якась спекуляція Кастра, бо стільки ліків не треба для кубинського населення, тому, згідно з новим зарядженням, можна буде продавати ліки на Кубу тільки за окремими дозволом на вивіз. Просьби на ліценції вирішуватиме Департамент Торгівлі на індивідуальній базі і матиме контролю над тим, скільки якогось ліку продано Кастрові. Зарядження про нове обмеження в торгівлі з Кубою видав президент Джансон на пропозицію Департаменту Торгівлі. Його видано ще й тому, що ЗДА ввесь час стараються про те, щоб також інші країни обмежили торгівлю з комуністичною Кубою, але це не завжди вдається, бо велика Британія й Франція недавно продали автобуси і залізничі льокомотиви Кастрові. Коли б ЗДА продали більшу кількість ліків Кубі, тоді інші країни мали б аргумент на те, щоб продовжувати торгівлю з Кубою Кастра. Департамент Торгівлі взяв до уваги ще й той факт, — що недавно Куба виторгувала була від ЗДА ліків на $29 000 000 за звільнення 1 113 полонених захоплених під час невдалої висадки 17-го квітня 1961-го року. Департамент Торгівлі мусів ще в лютому цього року обмежити вивіз на Кубу смальцю, бо Куба хотіла нараз купити цього товщу за $1 000 000. Державний Департамент повторив своє заперечення того, що недавній рейд на кубинський порт Пільон в провінції Орієнте виконали американці, як твердить Гавана. Вашингтон заперечує кубинське твердження, що цей рейд фінансувала Центральна Розвідча Агенція ЗДА. До цього рейду признався Революційний Рух Відбудови, який твердить, що рейд виконали із однієї місцевости в обширі Карібського моря. Пресовий офіцер Державного Департаменту Роберт МекКлоскі, сказав: „Ми рішуче заперечуємо твердження, що ЗДА були вмішані в цей рейд, бо Агенція довідалася про нього аж з преси". З Гавани повідомляють, що Кастро сподівається більше подібних рейдів, і тому вздовж узбережжя є тепер більше поготівля, ніж це було досі. Під час недавнього рейду спалено частину цукровні і знищено 70 000 мішків цукру. Кубинське узбережжя, 2 000 миль навздовжки, важко є оборонити проти несподіваного рейду навіть при поготівлі збройних сил.

В панамських виборах переміг урядовий кандидат Марко А. Роблес

Панама. — 13-го травня опублікували кінцеві висліди президентських виборів із 10 травня, які виявляють, що переміг представник урядової партії Марко А. Роблес, який дістав 134,627 голосів, на 11,441 голос більші, як його найповажніший противник д-р Арнульфо Аріяс, який може похвалитися 123,,186 голосів. Інші п'ять кандидатів дістали разом тільки 70,127 голосів. Цьогорічна участь у виборах була найбільша в 61-річній історії Панами. Президент елект Роблес заявив в пресовому інтерв'ю, що він сподівається 1-го жовтня перейняти урядування від теперішнього президента — Роберта Ф. Чіярі, який, згідно з конституцією, не міг старатися про перевибір. Хоч виборча кампанія була завзята, і хоч було досить кандидатів, то вибори відбулися без поважніших випадків. Д-р Аріяс заповів, що буде домагатися перевірки вислідів голосування, але інші партії не думають його в тому підтримувати.

Метрополітальна опера започаткує свою працю в новому будинку американською оперою

Ню Йорк. — Метрополітальна опера восени 1965-го року має перенестися до нового оперного будинку в Центрі ім. Лінкольна і започаткує тоді новий сезон оперою американського автора Семюела Барбера „Антоній і Клеопатра", оснований на відомій п'єсі Шекспіра. Вже тепер є визначні актори-співаки, які гратимуть головні ролі. І так в ролі Клеопатри мала б виступити Леонтина Прайс, а поставником мав би бути Франко Зеффіреллі, який цього року ставив „Фальстаффа". Диригентом має бути Томас Шipперс. Композитор Барбер взявся компонувати оперу, діставши стипендію з Фундації Форда. Шipперс рекомендував Барбера як копмозитора, а Зеффіреллі має допомагати Барберові скласти лібретто за п'єсою Шекспіра. Ще не є відома докладно дата, коли відкриють новий дім для опери, яка досі грає в старому будинку. Але представник Центру ім. Лінкольна заявив, що будинок буде готовий в 1965-му році, а після того опера достосовуватиме його до своїх потреб, і сезон 1966-1967 зможе гостити Метрополітальну оперу в Центрі Лінкольна.

Бразилія зірвала дипломатичні зв'язки з комуністичною Кубою

Ріо де Жанейро. — 12-го травня представник міністерства закордонних справ повідомив кубинського шарже д'афер про те, що уряд президента Гумберта Кастеля Бранка зриває дипломатичні й консулярні зв'язки з Кубою прем'єра Фіделя Кастра тому, що Куба вмішувалася до внутрішніх бразилійських справ. Одночасно передано представкові Куби урядову ноту про те, що уряд Бразилії є рішений не допустити до жадної комуністичної пропаганди на своїй території В ноті пишеться про те, що Куба поширює комуністичні кличі і в інших державах Латинської Америки, і тому Міжамериканський оборонний договір повинен вирішити цю справу, як цього вжи домагався на терені Організації Американських Держав представник Венесуелі. Президент Кастельо Бранко в своїй інавгураційній промові заповідав, що ним очолюваний уряд займе гостріше становище до Куби, як його попередник президент Гулярт.. Новий президент плянує очистити урядові кола з лівих елементів, але це не є легкою справою, бо деякі губернатори не хочуть слухати президента в новій „чистці" урядовців.

Айзенгавер відмовився рекомендувати когось на республіканського кандидата

Гаррісбург, Паа. — В пресовому інтерв'ю колишній президент Д. Д. Айзенгавер заявив, що він не буде Республіканській Партії нікого рекомендувати кого вона має вибрати на свого кандидата на президента на Номінаційній Конвенції, що почнеться в Сан Франсіско 13-го липня. „Гадаю, що не було б це правильно, коли б я сказав: „Ось ця людина" і чекав, щоб республіканці немов стадо овець побігли за мною". Айзенгавер казав, що він не старається пошкодити нікому з тих всіх, які стараються здобути республіканську номінацію. На думку колишнього президента партія сама зможе вибрати найвідповіднішу особу на свого кандидата цього року і на Конвенції зуміє також ухвалити відповідну плятформу. Айзенгавер відмовився сказати, хто, на його думку, найкраще надається на республіканського кандидата. Він заявив, що добре вибраний республіканський кандидат зможе перемогти демократичного кандидата, яким буде президент Джансон. 14-го травня Айзенгавер пішов на перевірку здоров'я до армійського шпиталю Волтера Ріда у Вашингтоні, де він має бути до 15-го травня.

У Ню Йорку ліберали й Вагнер підтримують кандидатуру Роберта Кеннеді на сенатора

Ню Йорк. — Генеральний прокурор Роберт Кеннеді може розраховувати на підтримку Ліберальної партії і посадника Р. Вагнера, якщо буде кандидувати на сенатора від стейту Ню Йорк. Багато визначних демократів зустріли з задоволенням вістку про те, що Р. Кенеді змагатиметься у виборах проти республіканського кандидата сенатора Кеннета Кітінга. Ліберальна партія є своєрідним балянсом сили у таких виборах. Наприклад, у 1960 році вона віддала 406 176 голосів для Кеннеді - Джансона. Між визначними демократами, що вітають кандидатуру Роберта Кеннеді, є посадник Ню Йорку Роберт Вагнер і стейтовий демократичний провідник Вілліям МекКін, який назвав Роберта Кеннеді — великим кандидатом.

В найближчу середу делегація українських демократів матиме конференцію з Дж. Бейлі

Вашингтон. — З достовірних джерел інформують, що в найближчу середу, 20-го травня ц. р., тут о год. 12-ій вполудне голова Крайового Комітету Демократичної Партії п. Дж. Бейлі прийме на окремій конференції делегацію членів цієї партії українського Відділу в Крайовому Комітеті Демократичної партії з адв. Степаном Яремою на чолі. Темою розмов під час конференції будуть справи, зв'язані з цьогорічними виборами, як також деякі справи, зв'язані з урочистостями відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні 27-го червня цього року.

Українці передали 350 книжок для бібліотеки Албертського університету в Канаді

Вінніпег. — Як інформують „Українські вісті", Осередок НТШ з Едмонтону і місцевий Відділ КУК урочисто передали бібліотеці Албертського університету (відділ у Калгарі) близько 350 книжок про Україну. Більшість книжок — англійською мовою. Гроші на придбання книжок зібрали пп. А. Масляник і В. Семенець. Приймаючи подарунок, проф. Ойлер, керівник відділу модерних мов, висловив сподівання, що українську мову буде також введено в курс навчання в університеті. При тій нагоді голова Осередку НТШ в Едмонтоні, інж. В. Мацьків, розповів канадійським професорам про діяльність канадійського Наукового Товариства ім. Шевченка.

МекНамара заповідає збільшення економічної і військової допомоги Південному В'єтнамові

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заповів на пресовій конференції в минулий четвер 15 ц. м., яку він дав після півторигодинного звітування Президентові з своєї подорожі до Південного В'єтнаму, що ЗДА збільшать економічну і військову допомогу тій країні в її боротьбі проти комуністичної агресії. Поруч Роб. МекНамари стояв на тій пресовій конференції голова шефів об'єднаних штабів ЗДА, генерал Максвелл Тейлор, який їздив до Південного В'єтнаму разом з МекНамарою і разом з ним був на нараді у Президента. Як виглядатиме у деталях посилена допомога ЗДА — про це вирішать дальші наради у Президента, заповіджені на найближчі дні. Секретар оборони дав яскравий образ збільшеної терористичної діяльности комуністичних різунів, які вбивають, палять, грабують і схоплюють людей з південно - в'єтнамських сел, з єдиною метою сіяти там анархію і підривати довір'я у силу і тривкість існуючого там вільного режиму. МекНамара перестеріг, що війна в Південному В'єтнамі буде довга, але знову потвердив свою віру, що остаточно вона скінчиться розгромом комуністів. Він признав, що Південний В'єтнам передусім дістане краще і сильніше летунство. В цій справі він має зізнавати на конгресовій Комісії військових справ в найближчий вівторок.

Роберт С. МекНамара

Комуністичний Китай не хоче замирення в Південній Азії

Гонг Конг.- Комуністичний Китай виступив знову в обороні ляоських комуністів, лаючись проти виступу правих генералів з 19 квітня цього року й закидаючи Америці, наче б то вона стояла за тими генералами і керувала за кулісами отим військовим переворотом. Китайські комуністи жадають - по лінії вимог ляоських комуністів - не тільки повної ліквідації „генеральської кліки", але й „невтралізації" столиці Ляосу Вієнціяну і міста Люанг Прабангу, де є резиденція короля. Якщо це не сталося - а воно дійсно залишиться тільки бажанням комуністів - то комуністичний Китай вимагає від Москви й Лондону, щоб вони, як спонзори Женевських конференцій з 1954 і 1961 скликали нову міжнародну конференцію, на на якій - за твердженням китайських комуністів - треба би розглянути ситуацію не тільки в Ляосі, але й „цілому Індокитаї". Таким чином китайські комуністи хотіли би безпосередньо встрянути також у справу Південного В'єтнаму, куди вони, за посередництвом свого північно-в'єтнамського сателіта - висилають збройних партизанів. ЗДА є рішуче проти такої конференції і тому й Британія на неї не погодиться, як на збіговище, що мало б служити за трибуну для комуністичної пропаганди.

Франція має новий конфлікт з Тунісією

Париж.- Французький уряд, який в минулу середу вперше від недавньої операції генерала де Голя радив під його головуванням, рішив припинити всяку дальшу допомогу Тунісії. Франція закидає Тунісії зламання минулорічної умови щодо ступневого викуплювання французьких сільських господарств в Тунісії впродовж 5-ох років, при чому львину частину належних власникам тих господарств грошей мала б давати Франція. Тим часом в понеділок цього тижня туніський уряд перевів через свій парлямент закон про негайне удержавлення всіх французьких земельних посілостей, а туніський президент Габіб Бургіба заявив у промові, що відшкодування власникам має заплатити Франція. Річ іде про яких 500.000 акрів, власність коло 800 французьких родин і 100 компаній. Франція обіцяла була Тунісії 20 мільйонів дол. на школи, шпиталі й будову доріг і дальших 22 мільйони приватного кредиту. У туніських школах є 1.317 французьких вчителів і Франція платить дві треті їх платень. Крім цього різні французькі місії оплачують дальших 1.000 вчителів, а в різних підприємствах працюють коло 330 французьких фахівців. Цей конфлікт для західнього світу тим прикріший, що названий туніський президент був завжди прихильником тісної співпраці з заходом.

● **У Румунії** звільнили з в'язниць 1.000 до 2.000 політичних в'язнів. Зроблено це майже одночасно з відлетом до ЗДА делегації від комуно-румунського уряду для переговорів про пожвавлення торговельних взаємин.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ НАТО НАСТОЮЮТЬ НА ПРАВО НІМЦІВ ДО САМОВИЗНАЧЕННЯ

Гаага. — Триденні наради міністрів закордонних справ 15-ох членських держав Північно - атлантійського Союзу (НАТО), які закінчились в четвер 14 травня ц. р., виявили знову — всупереч внутрішнім непорозумінням — єдність зорганізованого в НАТО Заходу в усіх найважливіших та найголовніших справах. У проголошеному наприкінці конференції комунікаті стверджується, що „Атлантійський Союз є незаступним сторожем безпеки і миру", що „комуністичні країни продовжують свої різні заходи для поширення своєї системи на ввесь світ" та що тому „фундаментальні причини напруження у світі існують далі". Зараз в найближчій окремій точці говориться про Німеччину. Західні держави НАТО підтримали своє засадниче становище в справі Німеччини і Берліну, проголошене 16 грудня 1958 року, коли-то Хрущов повів був свою першу офенсиву проти свободи Західнього Берліну. Вони заявили тепер, що „справедливу і мирну розв'язку проблеми Німеччини можна осягнути тільки на базі права самовизначення" та що вони „при кожній догідній нагоді" будуть старатися „наблизити до реалізації бажання німецького народу для з'єднання у свободі, ото ж для забезпечення тривкого миру в Центральній Европі". Далі, країни НАТО підкреслюють, що тільки уряд Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини) був обраний у вільних виборах і тому тільки він одиноко є репрезентантом цілого німецького народу. Держави НАТО вдоволені, що осягнено деякі скромні порозуміння з Совєтським Союзом задля обмеження зброєнь і вони сприяють справі роззброєння, але водночас стверджують, що поки Совєти противляться будь-якій системі міжнародної контролі, міжнародне роззброєння залишається у сфері теорії. Тому вони визнають потребу дальшого скріплення збройної сили Заходу. Визнавши теж необхідність збереження єдности фронту НАТО, його членські держави заявили, що „вони скріплять свою єдність поширюючи і поглиблюючи взаємні консультації". Конкретні пропозиції однаково щодо побільшення збройних сил НАТО, як і виготовлення нової системи політичних консультацій має розглянути найближча міністерська Рада НАТО, яка збереться в грудні цього року в Парижі. Окрему точку у тому офіційному комунікаті становить справа Кіпру, при чому Рада НАТО висловила свою повну підтримку заходам Об'єднаних Націй знайти мирну тривку розв'язку тієї проблеми. У комунікаті нічого не згадується про те, що два члени НАТО — Греція і Туреччина — попали в конфлікт, підтримуючи кожна з них своїх земляків на Кіпрі, кіпрських греків і кіпрських турків. Теперішній генеральний секретар НАТО, Дірк Стіккер, який був одним із сигнатарів договору про Атлантійський Союз в 1949 році, відходить з днем 1 серпня цього року, але буде, з уповноваження всіх членів НАТО, старатися, щоб між Грецією і Туреччиною збереглись союзницькі взаємини. На місце Стіккера, як генерального секретаря НАТО, призначено колишнього італійського віце-прем'єра і міністра військових справ, теперішнього італійського амбасадора в Парижі, Манліо Брозіо. За найпершими західніми коментарями — Рада НАТО потвердила силу і тривкість того могутнього західнього антикомуністичного союзу, при чому Франція з своїм становищем проти інтеграції збройних сил НАТО залишилась ізольована і тому втратила на повазі в Атлантійському Союзі.

Відвідини Мікояна спричиняють Японії багато турбот

Токіо.- Совєтський віце-прем'єр Анастас Мікоян прибув до Японії в четвер 14 ц.м., заледви в два тижні після того, як Совєти заповіли ті відвідини. Формально Мікоян приїхав, як голова 29-членної делегації від Верховного Совєта, як Совєтського „парляменту", на запрошення від японського парляменту. Насправді - цілі приїзду Мікояна неясні японському урядові, який тільки здогадується, що він захоче протидіяти впливам китайських комуністів серед комуністів японських та скріпити совєтсько-японські взаємини з уваги на зріст японсько-китайської торгівлі і культурних зв'язків. Деякі японські газети висловили здогад, що Мікоян хоче договоритися з Японією щодо достави машин, потрібних Совєтам для експлуатації нафтових джерел на Сибірі. Однак японські чинники не забули, як Мікоян чотири роки тому зловживав японською гостинністю для ведення комуністичної і антиамериканської пропаганди. Для береження особи Мікояна японський уряд делегував 3,000 поліціянтів, при чому 6 його особистих „янголів-хоронителів" не будуть залишати його наодинці ні на мить днем і ніччю.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** 12-го травня підписав закон, який збільшує контролю федерального уряду над продажем різних хемікалій, яких уживають фармери та в домашніх господарствах. Закон забороняє продавати ті хемікалії, які не є безпечні для людського здоров'я. Президент висловив жаль, що не дожила до цієї хвилини пані Рахиля Карсон, яка своєю книжкою „Мовчазна весна" причинилася до того, що збільшено контролю над хемікаліями, які винищують птахів в цій країні.

● **Туристичне бюро** в Ню Йорку стверджує, що цього року вчасніше як іншими роками почали прибувати до цього міста закордонні туристи. Нормально в міських готелях є зареєстровано коло 100,000 осіб, а цього року це число доходить вже пересічно до 140,000 денно. Це не є всі закордонні туристи, бо на Світову Виставку прибувають з інших американських міст. Сподіваються ще більше туристів під час вакацій, це значить в липні і серпні.

● **Дипломати** з латино - американських держав заявляють, що президент Джансон виявив свою політику у відношенні до Південної Америки, і це є великою користю для цілої Західньої Півкулі, бо досі був сумнів, чи ЗДА продовжуватимуть політику Джана Кеннеді, який в рамках Союзу для Поступу хотів скріпити цю півкулю та забезпечити її проти підривної політики комуністів, які здобувають прихильників там, де є нужда і немає згоди між сусідами.

● **Фірма Герц** має на Світовій Виставці в Ню Йорку 1 000 дитячих возиків, так званих „строллерів", які випозичає дітям за два доляри, щоб ними їздили під час побуту на Виставці. Але впродовж 20-ох днів Виставки пропало 109 возиків, бо видко так вони сподобалися батькам дітей, що їх забрали до автових багажників та вивезли з виставкової площі додому.

Активізація атеїстів

В СССР останнім часом розвиває активність товариство „Знання", спадкоємець колишньої „Спілки войовничих безвірників". Філія того „наукового товариства" скликала в Донецьку, в Україні, конференцію „з питань критики сучасного релігійного сектантства". У ній взяло участь 350 безбожників - пропагандистів. Як повідомляє „Молодь України" з 10 травня, — „Конференція виробила рекомендації по дальшому посиленню антирелігійної пропаганди в республіці".

„Раби, підніжки, грязь Москви" . . .

В. Полторацький, кореспондент київської газети „Молодь України", вмістив у числі з 10 травня спогад про зустріч у Ню Йорку в 1955 р. з письменницею Етель Войнич, нині вже покійною. Переказуючи розмову з авторкою „Овода", Полторацький захлинається від її похвал в сторону Росії. „Ми запитуємо, чи пам'ятає вона про Росію? — О, так, Росія! — На секунду заплющує очі, немов хоче уявити собі Росію" . . . Вірнопідданий малорос ні словом не згадує, що Етель Войнич втекла після дворічного перебування з Росії додому, в Англію. Не згадує й того факту, що Е. Войнич перекладала на англійську мову твори Тараса Шевченка.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„Спортовці України здобули друге місце

„Правда" з 12 травня повідомляє, що в змаганні бігунів на різні дистанції перше місце зайняла дружина РСФСР, друге Україна, останнє, 17-те місце — бігуни Туркменії.

Рятують колгоспну систему народними обрядами

„ . . . Вирушають у похід за створення нових і відродження хороших старих свят і обрядів. Одне з них — свято останньої зернини, кинутої у весняний ґрунт. Воно приурочене до завершення весняно-польових робіт. На Кам'янець Подільщині . . . комсомольський колектив, студенти, сільська інтелігенція взяли участь у розробці сценарію свята. Тут і чудові пісні („Веснянки", „Иде весна над нивами"), і театралізовані сцени: символічна весна вручає квіти механізатору" . . . („Молодь України" з 8 травня).

Новий фільм Одеської студії

Після перегляду „Порожнього тролейбуса" рецензент пише: „Виникає запитання: в чому сіль фільму? Де зерно? Автори сценарію, шукаючи невимушеної веселої розповіді і оригінальних засобів, забули про людей. Неправдоподібність сюжету не змогли врятувати ні актори, ні оператор . . . Мистці не підіймають у своєму творі жадної з проблем сучасности, дуже блідо, ходульно відобразили радянську молодь". („Молодь України" з 10 травня).

Про українську скульптуру і „російську мисль"

АН УССР видала книжку нарисів Андрія Німенка „Українська скульптура другої половини 19 — початку 20 ст." Цитуємо з відгуку в журналі „Зміна" ч. 2: „Автор залучив до наукового обігу чимало нових фактів про боротьбу української художньої громадськости за реалістичне мистецтво . . ., показав цю боротьбу у взаємозв'язку з розвитком прогресивної мистецької мислі в Росії" . . .

І тут не обійшлося без „старшого брата".

У СВІТІ

● **Євген Варінг**, 28-річний данський скульптор рішив, що на скелі, при в'їзді до порту Копенгаги, де стояла крицева статуя „Русалки", повинна стояти сталева статуя „Вікінга", його роботи. Скориставши з нагоди, що „Русалку", якій невідомий вандал відрізав крадькома голову, перевезли до відливарні, де мають „приліпити" їй нову голову, Варінг власним коштом перетранспортував на той шпиль фігуру „Вікінга", що висока на 6 стіп і важить 900 фунтів. Але данські власті не захопились енергією і ідеєю молодого скульптора і негайно викинули його відтіль — разом з „Вікінгом".

● **Совєтський вчений геофізик, Аркадій Бізуєв**, став головою 20-членної залоги нової дослідної стації на плаваючій кризі в арктичному обширі. Першу таку стацію Совєти заснували в 1937 році, другу в 1954. Одну з них зліквідували. Чи і в якій мірі ті станиці займаються дійсно тільки дослідами арктичного обширу, чи може радше служать для військових і розвідчих цілей — західня преса не подає.

● **В Італії** перебував з офіційними відвідинами конголійський прем'єр Сиріль Адуля. Наприкінці тих відвідин італійський комунікат ствердив, що Італія зобов'язалась дати Конгу економічну допомогу та зокрема допомогти в розбудові конголійського летунства.

● **Науковці твердять**, що більше як половина всіх метеоритів, це наслідки великої катастрофи у всесвіті, яка відбулася 400 мільйонів років тому в космічних просторах і під час якої зударилися були якісь два великі тіла в космосі. Метеорити, — це є частини тих тіл, які були розбилися в тій катастрофі. Ці частини ще й досі спадають на нашу Землю. Так гадає проф. Шикаґовського університету д-р Едвард Андерс.

● **27-річна летунка** панна Джовн Мерріям 12-го травня закінчила свою подорож старим літаком довкола Землі, зробивши сама 27.750 миль і приземлившися на летовищі в Овкленді, Каліфорнія, де її вітав квітами Джордж Дж. Вукасін — президент Овклендської Торговельної Палати. Вона прилетіла до Каліфорнії з Гонолюлю на Гаваях. Вона сказала, що такий лет довкола Землі є добрим засобом до зменшення ваги.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Іспит настроїв

Передвиборчий час у демократичних країнах приносить ту величезну користь, що дає змогу публічно аналізувати різні проблеми закордонної та внутрішньої політики і всебічно перевіряти настрої найширших кіл громадянства, включно з оцінкою персональної поведінки різних кандидатів. Коли ж демократична система правління пов'язана, як у З'єднаних Державах, з повною свободою преси, обмежуваною хіба „самоцензурою" з уваги на справи державної безпеки, — то й преса виступає у передвиборчому часі яскравіше, ніж будь-коли, у своїй подвійній ролі: як дзеркало публічної опінії і як її стимулятор.

У кампанії, що ведеться довкола правиборів у різних стейтах, заторкується такі міжнародні справи, як значення Об'єднаних Націй і користь із них для Америки, — перманентна загроза збоку комунізму, — совєтсько - китайський спір, — війна проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі, — дальша політика у відношенні до Куби, — справа допомоги закордонові. З внутрішніх справ найбільше місця в тій кампанії займає полеміка довкола расової проблеми та законопроєкту про громадянські права, але — поруч із цією справою, — окремі кандидати особливо атакують або боронять намагання побільшувати компетенції центральної федеральної влади коштом стейтів, корпорацій і навіть індивіда. У закидах і контрзакидах, в атаках і в обороні, у тій взаємній полеміці не тільки між республіканцями та демократами, але й видатними представниками кожної з тих партій, зринає багато прецікавих думок. Бажаючи перевірити силу окремих кандидатів, різні газети й журнали переводять власні опитування серед „сірої маси" і таким чином сягають в гущу народних настроїв.

Повну свободу слова і право критики, якщо вона ведеться в пристойних формах, видно й у підході до президента Джансона. Республіканці закидають йому, що він своїм „походом проти бідности" насправді хоче робити партійний і персонально - кандидатський капітал з чужої нужди. Також тягання собак за вуха вгору перед Білим Домом мало неприхильний відгук. Самі ж прихильні до президента Джансона журналісти перестерігають його, щоб він не „перереклямовував" себе, бо надто часті публічні виступи перед фотографами й телевізією можуть стати обосічним засобом здобування популярности.

На тему форсованого Президентом законопроєкту про громадянські права можна було вичитати цікаву заввагу Артура Крока, що нетолеранцією супроти білих власників ресторанів і підприємств, що їх закон силуватиме обслуговувати також немилих їм осіб, хочуть осягнути перемогу для принципу толеранції — у відношенні до муринів. Сенатор Голдвотер дотепно звернув увагу на те, що найбільше расових демонстрацій відбувається у тому стейті, в якому найбільше говориться про расову толеранцію: прозорий натяк на стейт Ню Йорку і його губернатора Рокефеллера. Цей останній, найактивніший у правиборах, — все ще має за найбільшу перешкоду свої родинні справи. Сіра американка схопила це так: „Як це виглядатиме, щоб розведенець і розведениця замешкали у Білому Домі?" Знову ж проти популярного серед республіканців Генрі Кебота Ладжа, амбасадора у Південному В'єтнамі, висунено закид: як можна голосувати за людину, яка не висловила свого „кредо" в прерізних важливих справах?

Тільки в обставинах повної свободи і тільки вповні зріла державна нація може вести такі дискусії і добувати з них користь.

Дива техніки і проблема душі

Скільки б не стояли славетні гробниці-піраміди під пекучим сонцем Єгипту, — вони завжди будуть об'єктом людського подиву: як можна було здвигнути такі колосальні будови з допомогою найпримітивнішої техніки? А одночасно ще більшим об'єктом подиву людини є й буде інше чудо: яку силу віри мусіли мати перші християни, щоб віддавати все, включно з життям, „за друзі своя", в ім'я торжества справедливости.

Наше сторіччя — час могутнього проґресу науки й техніки. Багато з-поміж нас пригадують, яким надзвичайним чудом здавалося авто 45-50 років тому. А нині вже мало кого здивував навіть такий потрясаючий факт, коли, після експльозії літака над морем, ще довго лунали тривожні сигнали „СОС", передавані кишеньковим радіонадавачем з морських глибин. Людей вже не існувало, але машина працювала за них. І для них. Учені вирахували, що 100 атомових зарядів силою по 100 кілотон, покладені в землю і зірвані одночасно, вириють канал на 16 миль довжини і 350 стіп глибини. Так за кілька секунд можна „прорити" новий Панамський канал ... У лябораторіях Белл Телефон компанії 37 років працював американський вчений Лоренс Керсті. Він винайшов прилад, що його можна назвати „фотографом голосу". За допомогою його „спектографа" кримінологи можуть встановити, хто це погрожує по телефону, який маніяк викликає безпотрібно пожежну сторожу і т. п. Американські інженери сконструювали „водяну пилку", що пиляє тонесеньким струменем води завдяки надзвичайній швидкості вибризкування: 9 кілометрів на 1 секунду! Така пилка не дає тирси. Ще один приклад. У Каліфорнії є чимало підводних нафтових свердловин. Щоб їх ремонтувати під водою треба дуже досвідчених і витривалих нурців. Тому науковці сконструювали „підводного робота", який може розкручувати й закручувати шруби, переносити рури, чистити підводні будови від намулу. Такий робот може працювати на глибині понад 3.000 метрів, а керують ним з віддалі — звуком.

Реальність вже давно перейшла фантазію Жюль Верна. Та є й інша реальність, у її найгірших проявах: у велетенському американському місті злочинець на очах десятків свідків мордує дівчину і ніхто не наважується їй помогти. Такі ж випадки бувають і в СССР. Наприклад, у селі Бреди, в РСФСР, 14-річний Міхаїл Грошев поранив пострілом з рушниці вітчима, який знущався над ним. Суд оправдав Міхаїла, як неповнолітнього. Але хто оправдає все село, котре знало про знущання в домі Грошевих і мовчало за принципом: „моя хата скраю"? Також українська підсовєтська преса недавно повідомляла про те, як ночами люди одного селища чули крики катованої жінки, але ніхто на це не звертав уваги. Аж одного дня знайшли жінку замордованою на смерть ...

Наводимо ці різкі, діяметрально протилежні приклади сучасности, щоб цим підкреслити чи не найбільшу проблему нашої доби: проблему відсталости нашого морально - етичного розвитку від розвитку технічного. Це виглядає так, як примітивна тачка і експрес, відстань між якими в бігу постійно збільшується. Наше спільне завдання, завдання всіх людей — наздоганяти експрес технічного розвитку нашим морально - етичним достосовуванням до нього. Здається, повсякденна увага і практика тих глибоких християнських засад, які лягли в основу нашої вже майже двотисячолітньої цивілізації і перетривали всі дотеперішні політичні й технічні революції, дають єдину Єрозв'язку цієї великої проблеми.

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА В АТОМОВІЙ ДОБІ

Мюнхен. — Здається, ще ніколи в історії не було такої доби, в якій технічний поступ так радикально змінив би міжнародну політику держав, її завдання і методи.

Головним принципом міжнародної політики від найдавніших часів була рівновага сил. Мир між народами тривав, якщо одна держава не загрожувала іншим державам, не захоплювала чужих територій. Коли яканебудь країна починала аґресію і набирала більшої сили, то проти аґресора виступали також країни, безпосередньо не загрожені. Прикладом цього були війни між Атенами і Спартою в 5 столітті або війни між Римом і Картаґеною в 3 і 2 століттях перед Христом.

І в XX столітті причиною двох світових воєн було порушення рівноваги сил між великодержавами. Перша світова війна 1914 - 1918 рр. виникла наслідком порушення політичної рівноваги на Балканах, коли Австро - Угорщина анектувала заселені сербами території Боснії й Герцеґовини 1908-го року. Друга світова війна вибухла внаслідок намагання Гітлера поширити німецький „життьовий простір" в Европі.

Після 1945-го року було немало політиків і стратегів, які пророкували, що за другою світовою війною неминуче прийде третя. Дійсно, Москва своїм загарбництвом давала привід до війни: зломивши міжнародні договори, московський уряд захопив під своє панування цілу низку незалежних перед тим держав між Балтійським і Чорним морями. Естонія, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Чехо - Словаччина, Угорщина, Болгарія були обернуті в сателетів Москви. Фінляндія, Югославія, Австрія врятували свою незалежність внаслідок виключних обставин. Із частини колишньої Прусії Москва створила свою колонію, поставивши на чолі так званої Німецької Демократичної Республіки свого ступайка Ульбріхта.

Але й поза Европою імперіялізм Москви входить у сфери впливів інших великих держав: в Азії, в Африці, в Латинській Америці Москва постачає різним країнам зброю, дає фінансову та технічну допомогу і веде пропаґанду проти „колоністів". Завдання, що їх ставить Москва в цій політиці „визволення", ясне: „Відійди геть, щоб я сів на твоє місце"!

Політичне напруження в світі, створене аґресивністю двох комуністичних імперій — Росії і Китаю — в обставинах, що панували до другої половини XX віку, мусіло б привести уже давно до війни. Але проти вирішування міжнародних проблем війною говорить технічний поступ.

Події на Кубі в 1962-му році дають яскравий приклад „сліпого кута" в грі двох атомових великодержав. Хрущов і Кеннеді одночасно глянули в безодню атомової війни. Ні той, ні другий не відважився натиснути на „червоний ґудзик", і привид загального знищення зник. Бо кожному зрозуміло, що в атомовій війні не було б ні переможців, ні переможених, а були б загальна руїна і смерть.

Цей технічний поступ примушує великодержави до особливої обережности в міжнародній політиці. Окрім того, навіть політика „світової революції" стає в очах комуністичних вождів Москви небезпечною для Російської імперії. Бо революційні рухи в Азії, Африці чи в Латинській Америці можуть викликати місцеві воєнні конфлікти, в які довелося б мішатися Москві, не знаючи, чи це не приведе до загальної війни.

Приклад відступу Москви від канону „пролетарської революції" дають події в Ґабоні, недавній колонії Франції в Африці. Коли на початку 1964 року в тій країні комуністи зробили переворот і заарештували уряд, де Ґоль послав туди своїх парашутистів. Комуністів перестріляли, президента Ґабону визволили, в країні відновлено попередній режим. В Москві проти цієї інтервенції „колоніяліста" де Ґоля не протестували. Причина: кремлівські вожді знали, що в тому повстанні діяли аґенти комуністичного Китаю.

Мао виступає в ролі вождя світової революції, і це Москва вважає за невигоду для себе. Але й Мао не протестував проти здушення комуністичного повстання в Ґабоні: адже де Ґоль визнав уряд комуністичного Китаю, і на французького президента мають надію в Пейпінґу, що він введе червоний Китай в Об'єднані Нації.

Найвиразніше видно ідеологічний і політичний відступ комуністичної Москви в Африці. Хрущов промовляє в парляменті Єгипту, в країні, де комуністів переслідують, тримають в концентраційних таборах. Москва допомагає, не зважаючи на це, диктаторському урядові Єгипту у відбудові господарства й збросні. Звичайно, Москва хоче, щоб у різних країнах світу прийшли до влади комуністи, але посилати своє військо на допомогу „пролетарським революціям" — остерігається.

В Ляосі, в азійській державі, Москва не хоче, щоб перемогла комуністична партія Патет-Ляо, бо знає, що та перемога привела б до зміцнення позиції Китаю.

Ці хвилясті шляхи міжнародної політики Москви гостро критикує Мао Тсе-тунг. Він називає Хрущова „паперовим тигром", який не може кусати. Але чи китайські комуністи, коли будуть мати власні атомові бомби, схочуть дати почин до нової світової війни? Сумніваємося. Мао веде пропаґанду проти „ревізіоніста", „зрадника ленінізму" Хрущова, обвинувачує Москву в капітуляції перед капіталістами. Але власна атомова бомба примусила б китайських вождів до обережности і вони не говорили б так відважно, що вони „війни не бояться".

Недавно в лондонському щоденнику „Ди Ґардієн" появилась інформація, що в Ізраїлі і в Єгипті гарячково працюють над виготовленням атомових бомб. Є відомості, що в Єгипті діють німецькі спеціялісти, і тому уряд Ізраїлю просить уряд Західньої Німеччини примусити німецьких громадян, які працюють в Єгипті, виїхати з тієї країни.

Невідомо, як далеко зайшло виготовлення бомб в Єгипті або в Ізраїлі. Однак з певністю можна сказати, що ці країни, озброєні атомовими бомбами, будуть боятися війни ще більше, ніж тепер. Бо примара абсолютного фізичного знищення в однаковій мірі страшна обом ворожим сторонам. Тому, парафразуючи Шевченка, поза великої сили великими словами, які чуємо в комуністичній пропаґанді, треба числитися із дійсністю: атомова зброя зменшує небезпеку загальної війни. В льокальних війнах ні одна країна також не відважиться вжити атомових бомб.

П. А.

О. Жданович

„ЛЮБОВНО-НАЦІОНАЛЬНА ДРАМА ГОЛЛЯНДІЇ

Париж — Шлюб голляндської принцеси Ірини з молодим Гюґом Бурбон - Пармою відбувся в Римі 29 квітня. Для Франції, як — мабуть — і для всього світу, „справа Ірини" була закінчена. Але для Голляндії ця справа зовсім не закінчена, в чому мали ми змогу переконатися самі, на власні очі й вуха.

До Голляндії приїхали ми похмурого дня 30-го квітня і, як люди із-закордону, були здивовані, що всі будинки прибрані державними прапорами, між якими виділи прапори Оранського роду. На першій бензиновій станції нам пояснили, що сьогодні день народження королеви Юліяни, і до того ж 55-ий. Наш інформатор з чемною усмішкою пояснив, що цього року цей день святкується виїнятково урочисто, бо народ хоче показати, що він тому був проти „нефортунного одруження", що воно відбулося в обставинах, які могли понизити авторитет улюбленої Володарки.

Що королеву Юліяну голляндці дуже люблять, в цьому ніхто не може сумніватися. Голляндці взагалі дуже шанують свою королівську родину. Теперішня королева здобула собі серця народу своєю гідною поставою під час війни, своєю материнською любов'ю до народу, зберіганням традицій і простотою в поводженні.

Республіканцям важко зрозуміти, як король чи королева Англії, Швеції, Данії чи Голляндії можуть бути до того люблені народом, що навіть комуністи не зважуються порушувати цього питання в дразливій формі. Признаюся, що не зовсім ясно це й мені. Тому я пробував говорити з людьми на цю тему. Та це не легко. Адже ви не можете поставити питання прямо, бо вас визнають неінтеліґентною людиною і з вами не будуть говорити. Запитати голляндця, чому він любить королеву, це так, якби хтось із нас запитав чоловіка, якого ми не знаємо, чому ми любимо свою рідну дружину ...

Королева Юліяна — це перша мати Голляндії. Вона типова голляндка навіть зовнішнім виглядом. До її палацу можна заглянути крізь вікна так само, як до кожної голляндської хати, і вони заслоняються фіранками лише тоді, коли мешканці лягають спати. Принцеси їздили до звичайної міської школи на роверах, як і всі голляндські діти.

Королева появляється у ґумових чоботях, відвідуючи рибалок або передові лінії борців із морем, що часто прориває греблі, намагаючись відібрати те, що люди відвоювали, намагаючись залляти дві третини країни, які лежать нижче за рівень моря.

Крім того Оранський рід — це символ переможної визвольної боротьби проти Еспанії, проти Франції і нарешті проти Німеччини.

Ми так довго зупинилися на цій проблемі тому, що вона є основою того заколоту, який викликало в країні одруження Ірини. Все бо зводиться до найвищої справи: авторитету королеви й королівського двору.

Українців у Голляндії мало, і вони помішані з голляндцями. В кожній українській хаті ви зустрінетеся з голляндцями і маєте змогу з ними говорити, бо знання чужих мов там дуже поширене. І я говорив на цю тему з різними людьми, з різних соціяльних верст, різних політичних переконань і віровизнань. І ось що довідався: всі голляндці співчувають королеві в її материнському горі, але вважають, що це одруження невдале. Вважають, що постава парляменту й уряду була правильна, і всі виявляють подив до королівського дому, який без спротиву підпорядкувався рішенням парляменту.

Переважна більшість голляндців була проти одруження з різних причин. Почнімо від самого низу.

Голляндець з вулиці вважає, що Гюґо Бурбон-Парма звів їхню улюблену принцесу (вона найгарніша і найбільш інтеліґентна) в першу чергу задля грошей: Ірина найбагатша з усіх принцес на світі, бо її бабуня записала їй усе своє величезне майно. Але це можна пробачити, бо кожна наречена має право розпоряджати своїм віном.

Багато голляндців було проти того, щоб вона переходила до Католицької Церкви. Але — мати принца Бернарда, чоловіка королеви, також перейшла, були й королі, що ставали католиками. З любови молода дівчина має право робити багато чого — це можна їй пробачити. І їй це пробачено все, бо голляндці дуже людяні і, розуміючи, що таке любов, дають дітям повну свободу у виборі судженого чи судженої.

Претенсії мають голляндці до родини нареченого, яку вважають за несерйозну родину: вони французи за пашпортом, а намагаються здобути еспанський престол. Відомі вони із своїх правих переконань, тоді як голляндці глибоко демократичні. А до того князь Бурбон - Парма має мало шансів на престол Еспанії, бо ген. Франко стоїть за Хуаном.

Отже — претенсії дому Бурбон - Парма виглядають для голляндців на авантюру, в яку може бути вмішана королева й увесь двір. Цього загал не хоче. Тому соціялісти підняли крик, і парлямент поставився проти того, щоб одруження відбувалося в Голляндії.

А проте, мало бракувало, щоб усе пішло нормальним шляхом. Адже після заручин Бурбон-Парми відвідали Голляндію, були прийняті на дворі, навіть народ вітав їх сердечно, бож як-не-як це свекри їхньої улюбленої принцеси Все зіпсували власне ці свекри: вони подбали про те, щоб деякі кола підтримували в пресі претенсії роду Бурбон - Парма до королівського престолу Еспанії.

Голляндці не можуть собі уявити, щоб їхня королева була вмішана в будь-яку авантюру, інтриґу чи тільки неповажну й дискусійну справу. Адже королева — найвищий авторитет, бездискусійний, всіми визнаний. Вмішати її в політичні спори, та ще пов'язані з Еспанією, колишнім окупантом, — цього голляндці абсолютно не хочуть.

Усе невдоволення голляндців звернене супроти роду Бурбон - Парма. Через них сталась — мовляв — вся авантюра, через них Ірина не поїхала з матір'ю до Мехіко, і тоді голляндці бачили сльози в очах своєї королеви. Цього вони не пробачають чужинцям та ще й, на їхню думку, сумнівної вартости.

Дуже багато голляндців уважають, що Ірина буде нещасливою в подружжі, якщо її чоловік не відірветься від батьків. Ірина вихована у великій свободі, в дусі типово голляндського протестантизму, в тому дусі, що не допустив за часів Бісмарка голляндців до союзу з німцями, який зліквідував би Голляндію, як окрему державу. Бурбон - Парма трактують Ірину, як трактують жінок у католицькій Еспанії, і вона буде нещаслива.

Наскільки ці передбачення правильні, не беруся говорити. Але Голляндія переживає драму. Драму родинну, бо відношення до королівської родини там тепле, як до близьких родичів. Тому цього року день народження королеви Юліяни святкували голляндці як найбільше національне свято.

Совєти доставляють Індії зброю

Ню Делі.- Совєтський Союз обіцяв був дати Індії зброю і інші достави на суму понад 130 мільйонів долярів і здебільша свою обіцянку виконав, або виконує, — твердять індійці, протиставляючи ту совєтську допомогу ніби-то куди меншій допомозі, яку дали ЗДА і Британія, разом на кругло 120 мільйонів дол. Зокрема, Совєти дали 30 транспортних літаків, неозначену кількість гелікоптерів і на 40 мільйонів протилетунських ракет, разом з усім вирядом та наземними спорудами. Крім цього Совєти прислали Індії 6 джетів МІҐ і помагають збудувати фабрику військових літаків типу МІҐ 21. Ця совєтська допомога для Індії найбільш характеризує готовість Москви активно протидіяти плянам Пейпінґу щодо завоювання Індії. В найближчому тижні виїде з Індії до ЗДА її міністер оборони Ф. В. Чаван, щоб осягнути з Америкою нову умову про поширену допомогу у зброї, зокрема у ракетах з літаків до літаків, типу „Сайдвайндер".

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

В. Порський

ШЕВЧЕНКО СТО РОКІВ ТОМУ

Січень — лютий 1861 року

1861 рік починався для Шевченка сумно. Вже з минулого року він почував себе хворим, а з осени стан здоров'я його ще погіршився. При випадковій зустрічі з лікарем у Михайла Лазаревського в листопаді 1860 р. він жалівся на біль у грудях. Лікар оглянув поета і порадив берегтися.

Кінець року Шевченко перебував, як сам казав, „під арештом": лікар заборонив виходити.

„Погано я зустрів оцей новий рік", — писав поет у січні до названого брата свого Варфоломія Шевченка; а тиждень пізніше в другому листі до нього ж скаржився: „Так мені погано, що я ледве перо в руках держу".

Кілька близьких друзів і знайомих, що відвідували його в ці дні, свідчать про тяжкий фізичний стан і пригнічений настрій поета. До того ж зовнішні обставини його життя були невідрадні. Приміщення в Академії Мистецтв, де жив і працював Шевченко, були зовсім невідповідні для перебування в них тяжко хворої людини. Друзі поета заходилися рятувати його. Сам поет відчував, що йому треба змінити умови. „От якби додому, там би я може одужав", — говорив він В. Лазаревському. Шевченко погоджувався навіть лягти у лікарню.

Володимир Жемчужников 20-го лютого писав голові Літературного Фонду про Шевченка: „У нього сильна водянка в грудях, і, хоч лікує його з приязни добрий лікар (Круневич), все ж медична допомога спаралізована незручностями Шевченкового життя і відсутністю будь-якого піклування. Він живе в Академії, в кімнаті, переділеній антресолями на два поверхи, спить у верхньому, де вікно знаходиться нарівні з підлогою, працює в нижньому, де холодно. Обидва поверхи вогкі, дме з вікон, особливо у верхньому, де вікно починається від підлоги. Доглядає його академічний служка, що відвідує його кілька разів на день". Як ствердив і лікар, при таких умовах важко було б сподіватися не тільки на одужання, а навіть і на збереження сил до весни, щоб поет міг бодай здійснити своє бажання востаннє побувати на батьківщині.

Не зважаючи на все це, Шевченко продовжував у січні і на початку лютого турбуватися справами, що розпочаті були минулого року, але вже без того завзяття, з яким він розпоряджався купівлею садиби, побудовою дому або влаштуванням особистого життя. Відгуки цих справ ще знаходимо в небагатьох січневих його листах.

На початку січня вийшов з друкарні Шевченків „Буквар", і вже 4 січня поет почав розсилати його — до Києва, до Полтави для продажу на користь місцевих недільних шкіл, писав листи в цій справі, турбувався долею 50 примірників „Кобзаря", що вислав був знайомому чернігівцеві Р. Тризні для продажу теж на користь недільної школи в Чернігові.

Справа народної освіти, шкіл та підручників українською мовою стоїть тепер на першому пляні громадських інтересів хворого поета. „Буквар" мав бути тільки початком реалізації давнього, ще кирило-методіївського пляну створення елементарних підручників. За „букварем" мала йти лічба-аритметика, етнографія і географія, нарешті, історія України, і Шевченко, як видно з його листа до М. Чалого (4 січня), мав би приступити сам незабаром до здійснення цього пляну.

Крім „Букваря", було ще одне досягнення і теж в пляні кирило-методіївських задумів. 10-го січня в Петербурзі вийшла з друку перша книжка українського журналу „Основа", підготована колишніми кирило-методіївцями — П. Кулішем, В. Білозерським, М. Костомаровим. Шевченко дав для цієї книжки п'ять своїх поезій, для другої — поему „Москалева криниця", взагалі брав активну участь в реалізації видання і називав „Основу" — своїм журналом.

Шевченко не дочекався лише кількох днів до здійснення ще одного постуляту з часів Кирило-Методіївського братства - звільнення селян з кріпацтва. Чутки про маніфест кружляли в столиці і через те, що 19 лютого була річниця вступу Олександра II на престіл, усі чекали проголошення маніфесту саме на цей день. О. Кониський записав спогад члена петербурзької громади Ф. Черненка про те, як нетерпляче чекав на цей маніфест Шевченко. В цей день Черненко відвідав хворого поета. Шевченко стояв схвильований біля вікна і одразу ж засипав гостя запитаннями про маніфест, волю. Не почувши нічого у відповідь, глибоко зідхнувши, він спитав:

— Що ж, нема?
— Ні!
— Коли ж вона буде?

Закінчивши різкими словами, він закрив лице руками, впав на канапу і заплакав.

В січні Шевченко мав ще силу закінчити офорт з портрета скульптора П. Клодта, зробити копію свого автопортрета, що був на останній виставці в Академії Мистецтв у минулому листопаді. О. Лазаревський згадує, що, відвідуючи Шевченка, бачив у його робітні нескінчений портрет однієї пані, для якого останній сеанс відбувся в кінці січня.

Крім шістьох листів до трьох кореспондентів — М. Чалого, Ф. Ткаченка та В. Шевченка, з цього січня місяця до нас не дійшло жадного поетового рядка. Остання поезія 1860-го року датована 5-им грудня.

З лютого 1861 року маємо ще три однорядкові ділові записки й два коротенькі листи до В. Тарновського та Івана Мокрицького. Але 14-го лютого Шевченко записав перші 36 рядків свого останнього поетичного твору — „Чи не покинуть нам, небого, моя сусілонька убога, вірші нікчемні віршувать". Зречення це мотивується тим, що настав час „заходитись риштувать вози в далекую дорогу".

На самому початку заслання, ще в Орській кріпості (1848), коли поетові й на думку не приходила „далека дорога" на „той світ тихий", поет, навпаки, закликав свою музу:

А нумо знову віршувать
... нумо знову
Людей і долю проклинать,

проклинати за траґізм життя в пустині, в неволі.

Передчуття кінця в поезії „Чи не покинуть нам, небого" особливо підсилюється в другій її частині, дописаній, можна сказати, напередодні смерти. Проте це передчуття зовсім не має в собі елементу трагічного. Про перехід на „той світ тихий" поет говорить, звертаючись до музи, так:

Підождімо ж, моя сестро,
Дружино святая!
Та нескверними устами
Помолимось Богу,
Та й рушимо тихесенько
В далеку дорогу ...
Над Летою бездонною
Та каламутною
Благослови мене, друже,
Славою святою! ..

Цей твір, писаний на порозі смерти, кінчається знаменною ідилічною візією, в якій відбилися нездійснені мрії поета останніх років:

Та як буду здужать,
То над самим Флеґетоном,
Або над Стиксом, у раю,
Неначе над Дніпром широким,
В гаю — предвічному раю,
Поставлю хаточку, садочок
Кругом хатини насаджу;
Прилинеш ти у холодочок,
Тебе, мов кралю, посажу;
Дніпро, Україну згадаєм,
Веселі селища в гаях,
Могили-гори на степах —
І веселенько заспіваєм ...

Під останнім рядком дата: 15 лютого 1861 року, а 26 лютого о 6-ій ранку поета не стало.

ЩЕ ТІЛЬКИ 42 ДНІ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

ВІСТІ З КПШ

НАПРУЖЕНА ПРАЦЯ В ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ КОМІТЕТАХ У ДІТРОЙТІ, КЛІВЛЕНДІ, ШИКАГО

Чим менше часу залишається до вікопомних днів — відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, — тим більше активізуються місцеві Шевченківські Комітети або установи, що їх заступають. Прояви організованости й ініціятиви на місцях показують, що 26, 27 і 28 червня будуть справді Українськими Днями у столиці ЗДА.

Відділи УККА в Дітройті й Гемтремку видали Відозву до громадянства (голови Відділів — пп. М. Бажанський та І. Фанчак), задкликаючи всіх взяти участь у відкритті пам'ятника, „щоб цей Здвиг був гідний пам'яті великого Кобзаря". Справою транспорту доручено займатись Петрові Рогатинському. У його бюрі можна полагодити всі формальності, а також у кредитівках „Самопоміч" і „Будучність". Кошти поїзки в обидві сторони: автобусом — 24 дол. 25 ц. від дорослого, потягом у групі понад 40 осіб — 30 дол. 25 ц., разом з транспортом до готелю. Для організованої молоді в таких же групах — 28 дол. 72 ц. До групи дорослих можуть приєднуватися діти до 12 рр., і тоді вони їхатимуть за півціни. Всі засоби транспорту, включно з літаком, дають право на резервування приміщення: 14 дол. від суботи вранці до неділі ввечорі в кімнаті з 2 ліжками. Бажаючі повинні зголошуватись негайно, із завдатком 10 дол.

Шевченківський Екзекутивний Комітет ОУВ Фронту і ООЧСУ у Кліввленді видав Звернення, підписане головою д-р І. Подригулою та д-р З. Винницьким, в якому читаємо: „Закликаємо кожну українську людину із стейту Огайо бути учасником великої історичної української акції в столиці ЗДА"... На звороті того Звернення — Анкета у справі зголошення подорожі до Вашингтону та резервації готелів. Заповнені анкети треба негайно здавати в Домі СУМА, кредитівки „Самопоміч", „Базарі", Парма фото-студії, Бюрі подорожів п. Шіпки, „Вест тавн прінтінг компані". Анкету мають заповнити й ті, хто їхатиме власним автом, — для статистики.

Місцевий ШК в Шикаго, яким керує Тарас Шпікула, поінформував громадянство про організовану поїздку до Вашингтону шляхом Обіжника, зазначуючи, між ін., що „відповідно до кількости учасників та зложених пожертв на пам'ятник від дотичної групи, — буде також визначено її місце в поході" до пам'ятника Кобзареві. Кошти поїздки з Шикаго в обидві сторони потягом — 40 дол. 20 ц., діти й молодь від 5 до 12 рр. — 22 дол. 20 ц. Діти до 5 рр. життя звільнені від оплати. Потяг виїздить у п'ятницю 26 червня по полудні, повертається з Вашингтону у неділю 28 по полудні (у Шикаго прибуде в понеділок на 8.30 ранку). Реєстрація на поїздку відбувається щодня в Канцелярії ШК: 841 Н. Вестерн Евню, 2-й поверх. Реєстрацію можуть провадити також всі управи Організацій, а потім треба зголошувати дані до місцевого Шевченківського Комітету. При реєстрації скласти половину оплати на поїздку. Не прогаймо унікальної нагоди!

Пресбюро КПШ

—o—

У КВІТНІ ЗІБРАНО $ 7.400

Адміністрація Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні повідомляє, що у квітні на фонд будови пам'ятника надійшло від громадянства кругло $ 7.500. Подібна сума була зібрана також у місяці травні 1962 р., себто два роки тому.

Пригадуємо, що збірка на пам'ятник Т. Шевченкові триває далі. Хто надіслав пожертву до 15-го травня ц. р., того ім'я буде записане в „Пропам'ятній Золотій Книзі". Записати своє ім'я в тому документі нашої національної свідомости означає занотувати його для наступних поколінь, а на ближчу мету — дати гідну відсіч московському окупантові. Велику ролю відіграє „Пропам'ятна Золота Книга" й у вихованні підростаючого покоління в українському дусі.

Хто з якихось причин не зміг внести свою пожертву до 15-го травня, той буде занесений при пізнішій пожертві до Додатку „Пропам'ятної Золотої Книги".

Пресбюро КПШ

„РОСІЙСЬКІ" ІКОНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ

Вже від кількох років в американських кіосках окрім совєтського журнала "СССР", також можна набути польський журнал англійською мовою "Поленд", який видається у Варшаві також в мовах: французькій, німецькій, еспанській та шведській.

Досі в українській пресі в ЗДА не було згадки про цей журнал, мабуть тому, що його дуже дешева пропаганда не вартує звертання уваги. Однак в цьому журналі за січень ц.р. є одна стаття, яка змушує нас сказати дещо. Та перш за все пару слів про сам журнал "Поленд". В перших роках його появи зміст і вигляд вказували навіть на низький рівень пропаганди основної мети цього журналу. Правда, в останньому часі запримічується деякий "поступ" у вигляді цього журнала. Його видавці таки набирають техніки та роблять його дещо приваблившим. Однак він і далі є ще далеко позаду навіть журнала "СССР".

Тоді,коли журнал "СССР" в деяких числах вдаряє ілюстраціями, що говорять про осяги в промисловості, шкільництві і ще дечому, то журнал "Поленд" вдаряє лише аматорством. В українській пресі нераз подибується статті, в яких осуджується політичну короткозорість польської еміґрації, її специфічну ментальність та претенсії на чуже, що вказують на те, що поляки і досі не навчились нічого навіть "по шкоді". Якраз ці риси виразно проявляються в журналі "Поленд". У відміну до журнала "ЮССР", поляки не проповідують комунізму. Вони і дальше пристрасно задивлені в своє минуле та залюблені в свою культуру. Ніколи не забувають сильно підкреслювати, що їхня духовість завсіди тяжіла і тяжить в сторону заходу. Через це журнал "Поленд" аж забагато прикрашений світлинами модернізму в польському малярстві, архітектурі, а навіть побуті, і в цьому штучно перевищує навіть американські журнали.

На його світлинах, польська шкільна молодь зодягнена так,як американська, плюс переборщена елеґанція. Вона танцює модерний "твіст", "свінґ" та все інше. Як одягається загал польської молоді знають найкраще ті, що одержують з Польщі листи. Ось маленький уривок листа із сотень тисяч листів з Польщі, приходять до Америки: "Знаєте, чому так довго не писав до Вас? Бо довший час не міг дістати листових коверт. От, маємо "соціялістичну господарку." А дальше в тому листі прохається хоч уживаних одягових речей.

В журналі нераз згадується сусідні країни Польщі та, на жаль, Україна для цього журнала зовсім не існує. Щойно в останньому числі, перший раз вдалось мені знайти натяк на українську мову, а саме: згадка про те, що твори сучасного польського письменника Ґустава Марцінка є перекладені на цілий ряд чужих мов і в тому на українську мову. В цьому числі також знаходимо вміщені на двох сторінках кольорові світлини українських ікон зі статтею „Під впливом двох культур". Журнал „Поленд" так боїться слова „Україна", український, -а, -е", що волів назвати ці ікони "російськими". Ось що знаходимо на вступі статті про ці ікони: "Захоплення ґотицькою архітектурою 150 років тому приписується подіям французької революції в 1789 р.внаслідок яких багато французьких манастирів і каплиць обернулись в кольорові руїни, щось в подібний спосіб, як нинішнє захоплення малювання ікон можна уважати відголосом воєнних спустошень, переселенням та втечею людности,що покинула багато російських православних церков і домів в східніх частинах Польщі. Залишені ікони дістались до музеїв, торгівців античними речами та приватних збрачів мистецьких речей скрізь по цілій країні. Над ними тепер ведеться дискусія та фотографується їх так, що з предметів майже герметично колись замкненого в собі культу зробились предмети загального заінтересування і зовсім несподівано стались елементом сучасного мистецтва."

Дальше в статті вказується на високу мистецьку, духову вартість візантійської іконографії та розповідається про те, як це мистецтво дісталось до Польщі через Росію, та як Польща через це опинилась в особливій позиції польського мистецтва, яке виросло на межі двох великих думок сходу і заходу.

Подаємо написи під іконами за журналом "Поленд": "Мадонна і дитя" - з Новосілок, сяніцького повіту. "Розпяття" ХУ ст. із села Рихвалд, повіт Горлиці. "Св. Миколай" - Горлиці. "Христова наука" - ХУ ст. (місцевість не подана) і "Св. Василій" - також без подання місцевости.

Назви місцевостей кажуть нам, що це ікони з українських церков на Лемківщині,які поляки так ганебно понищили. Не посміли б вони знищити ті ікони,коли б вони направду були російськими. Тепер поляки намагаються оправдувати вандальське знищення церков жорстокостями французької революції з-перед майже 200 років тому. Німці напевно знаходять в історії оправдування на свої жорстокості доконувані в часі жорстокості доконувані в часі гітлерівської окупації Польщі, але ні одні ні другі не можуть виправдати себе в обличчі історії.

К. Крупський

Короткі вісті

● **У Франкфурті** в Західній Німеччині, на судовому процесі проти Германа Крумея і Отто Гунше, близьких співробітників шефа „ліквідаційної акції" проти жидів, Адольфа Айхмана, що його розстріляли в 1962 році в Ізраїлі, зізнавав Юліюс Лінк, колишній багатий жидівський промисловець з Мадярщини. Він ствердив, що дав був 100.000 швайцарських франків і 2.000 вовняних накривал оскарженим „в заміну за „залізний лист" для трьох членів його родини. Той „залізний лест" мав охороняти проти вивозу, запроторення до ґетта, до кацету і проти обов'язку носити жидівську „зорю Давида". Але нацисти не дотримали приречення і оскаржений довідався, що всіх їх мали вивезти до Освєнціма, куди вивезли і знищили 430.000 мадярських жидів. Тоді один румунський дипломат в Будапешті поміг йому і його родині втекти до Букарешту.

● **В Непалі**, маленькій державі в Гімаляйських горах, де лежить найвища у світі гора Еверест, згинули два німецькі альпіністи: 24-річний Ґеорґ Губер і 28-річний д-р Альоїс Турмаєр, під час експедиції на гору Чо Ою висоти 26.750 стіп.

Владика Архиєпископ Палладій очолив Великодні Богослуження

Після дволітнього перебування в шпиталі Владика Архиєпископ Палладій, діставши відпустку, прибув і очолив цьогорічні Великодні Богослуження у Свято-Троїцькій Катедральній Парафії УАПЦ в Брукліні, Н. Й. Просторий Кадедральний Собор вже з вечора був заповнений вірними. Владиці служило п'ять священиків, іподиякони та вівтарні хлопчики. Участь Владики в Богослуженнях піднесла на дусі не лише цілу нашу церковну громаду, але також і його самого; ми були сповнені правдивою Великодньою радістю.

Після посвячення пасок наше парафіяльне Сестрицтво приготовило для Владики і Духовенства пасхальну трапезу і ми всіма розговілися. Дав би Господь, щоб Владика Архиєпископ в скорому часі цілком видужав і міг частіше молитися з нами у нашій Катедрі.

Духовенство і вірні Свято - Троїцького Собору в Брукліні.

Концерт баритона Юрія Богачевського в Ню Йорку

Після вокальних студій в Европі (Відень і Рим), повернувся да Ню Йорку вже відомий нам молодий співак — Юрій Богачевський. У Відні він вчився у професора і диригента Фердінанда Гроссмана, а у Римі у двох маестрів Малятеста і Каванілія. Ще перед своїм виїздом до Европи він мав декілька концертів в Америці, зокрема в Ню Йорку.

Згаданий вище концерт, улаштований Українським Літературно - Мистецьким Клюбом, відбувся у великій залі Джюньор Гай Скул 25-го квітня ц. р.

Програма концерту дала можливість послухати співака у різних жанрах вокальної літератури: тут були і пісні, і фолкльор, і романси, і декілька великих оперових арій.

Такий діяпазон репертуару показує широкі можливості співака. Перший відділ концерту Ю. Богачевський почав клясичними аріями Моцарта з опери „Дон Джованні". Обидві арії він виконав в манірі „Бель Канто", стриманим звуком і з належною експресією. Романси Рихарда Штравса вдалися співакові, бо він знайшов відповідний настрій інтимної м'якости. Певним контрастом були пісні і романси українських композиторів А. Рудницького, І. Соневицького і В. Грудина. Пісня А. Рудницького „Почаївський Кант" зробила враження своїм кольоритом і настроєм. Романс І. Соневицького „Непереxідним муром" має щось від аріозности і звучав дуже симпатично. Переконливо і просто, не так як інші співаки, виконав співак романс В. Грудина „Сон".

Перша частина закінчилася арією з опери „Отелло" Д. Верді, де співак показав широко свій голос і вміння володіти драматичною динамікою і експресією.

Другий відділ почався творами українських композиторів М. Лисенка, В. Барвінського і Н. Нижанківського. Гарно звучав романс „Ой, поля" і широко відома „Трембіта" яка теж знайшла у виконанні Ю. Богачевського своєрідні мистецькі риси.

Закінчився концерт двома драматичними аріями — У. Джордано з опери „Андре Шеньє" і Д. Верді з опери „Ріґолетто". Обидві арії зробили враження доброї школи співака, який вміє пристосувати свій голос і до романсу і до великої арії. Він добре передає мистецький образ музичного твору і стиль автора, має добру дикцію і гарно тримається на сцені.

Численна публіка тепло вітала молодого артиста, який мусів співати на біс; між іншими речами добру обробку народної пісні доктора З. Лиська.

Піяніст Луїс Баґґер добре подолав технічні і мистецькі трудноці фортепіянового супроводу.

Побажаємо молодому співакові дальшого ровитку і успіхів на його гарному мистецькому шляху.

Проф. В. Грудин

Перед появою монументальної „Історії українського мистецтва"

У Торонті, в Канаді вже від довшого часу йдуть заходи для видання великої „Історії українського мистецтва"- від його передісторичних часів посьогодні. Автором цієї великої, докладніше кажучи, монументальної праці є наш відомий мистець і мистецтвознавець Іван Кейван,автор ряду розвідок про наше мистецтво і його творців, а зокрема більшої монографії про Володимира Січинського яка появилася кілька років тому у в-ві „Євшан-зілля" в Торонті та монографії п.з. „Тарас Шевченко - образотворчий мистець", яка саме друкується заходами Централі Комітету Українців Канади.

Нова праця нашого заслуженого автора матиме 500 сторінок друку,приблизно 400 чорно-білих і кольорових ілюстрацій та обширні резюме англійською і іншими мовами.

Досі не мали ми цілісної і великої та ілюстрованої історії українського мистецтва, а тільки спорадичні нариси та фраґменти М. Голубця, Д. Антоновича, В. Січинського, а оце вперше появиться в нас монументальна праця про наше мистецтво, як високоцінний вияв і свідоцтво нашої високої духової культури.

Після недавної появи в Торонті вже добре відомої в наукових колах світу „Археології України" проф. д-ра Я. Пастернака,це буде друге монументальне українське видання в цьому місті, яке, довершуючи власне такі високоцінні для нашої культури видавничі досягнення, стає одним з найживіших духово-творчих осередків нашої еміґрації.

Немає- сумніву, що і цим разом українське громадянство і самого Торонта і всієї еміґрації дасть свою повну підтримку передусім шляхом численних передплат для реалізації нашого чергового великого науково - мистецького видавничого подвигу.

Як довідуємося, мистець Іван Кейван загостить з місцевою українською громадою, поділитися з нею своїми поглядами на ролю і завдання мистецтва в нашому житті та при тому з'ясувати характер і основні моменти своєї навої праці — великої історії українського мистецтва.

Н. Н.

З НАШИХ БУДНІВ

НА БОРОТЬБУ З КОМУНІЗМОМ

У нас недавно відбувся дискусійний форум на тему: нові політичні потягнення Москви і наша відповідь, тобто — як організувати творчі сили еміґрації на боротьбу з комунізмом. Дискусія була вільна, нічим та ніким обмежувана, і тому народ дав волю серцю і язикам.

Встає, наприклад, один професор археології й починає доказувати,що фактично ми, українці, ще не є нацією, сформованою на зразок західніх демократій. Народом, то ми вже є, славити Господа, і то великим, талановитим народом, багатим пісенною творчістю та своїми керамічними виробами, що виводяться з трипільської культури, алеж цього всього ще замало, щоб називати себе модерною нацією.

— А хто тому винен, що ми ще не є нація? — перебив передбесідника інший професор, мабуть, спеціяліст із птахології, і зараз же відповів на поставлене самим собою питання: — Звичайно, галичани винні! Галичани привели до того, що ми ще досі не усамостійнились, не усоборнились! Вони, галичани, завжди були екстравурішт, то значить — П'ємонт!.. Навіщо їм було проголошувати державність у Львові, коли українську державність проголошено 4-им Універсалом у Києві?.. Навіщо їм було окремої Західньо-Української Республіки, раз була одна Українська Народна Республіка?.. На всій широкій території України для галичан немає ні одного веселого міста, крім їхнього Веселого Львова! На кожній академії, на кожному концерті галичани плачуть, що їм... „пропало сорок тисяч цвіту!" „Велике мені цабе — сорок тисяч! Нам, придніпрянцям, пропало під час голоду 7 мільйонів народу, але ми з цього приводу не складаємо пісень і так голосно не лементуємо. Мусимо боротися з п'ємонтизмом у всіх його видах і формах, а передовсім з галичанством, бо це воно стоїть впоперек шляху до здійснення самостійности і соборности України!

Цього лише треба було присутнім на залі представникам Галицького П'ємонту, щоб лобовою атакою вдарити на придніпрянців, пригадавши їм отаманію, соціялізм, анархію, у вагонах Директорію під вагонами територію і Варшавський договір. А там — як пішло, як пішло! Кому тільки не дісталося!.. Грушевському і Скоропадському, Петрушевичеві і Петлюрі, радикалам і клерикалам, мельниківцям і бандерівцям, Українському Конґресовому Комітетові і газеті „Свобода", розуміється.

Коли вже в такий спосіб усіх і вся розкритикували й розібрали по кісточках, тоді раптом голова дискусійного форуму пригадав собі, що промовці фактично говорили не на тему, бож дискусія була присвячена питанню: — як зорганізувати творчі сили еміґрації на боротьбу з комунізмом?.. Але говорити на тему вже не довелося, бо надійшов дженітор і почав гасити світло. Заповіджено продовження дискусії, бо не всі її учасники встигли розладуватись з того всього багажу, що залежався так довго у їх патріотичних печінках.

Ікер

Ділимося сумною вісткою з Друзями, що 11-го травня 1964 року, на 51-му році життя, упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п. ВАСИЛЬ ЩЕРБИНА

Тіло Покійного перебуває в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку.

Там же, в п'ятницю, 15-го травня 1964 р. о 8-ій год. веч. буде відправлена о. Весоловським ПАНАХИДА.

Винос Тіла з похоронного заведення і похоронна процесія до православного цвинтаря в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, розпочнеться о 9-ій год. ранку, в суботу 16-го травня 1964 року.

Похорони о 10-ій год. ранку.

Горем прибиті

ОЛЕКСАНДРА — дружина
ОЛЕГ і ПАВЛО — сини

Повідомляємо Односельчан с. Звенигород, Приятелів і Знайомих, що В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Івана ШКВАРКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в ЧЕТВЕР, 21-го ТРАВНЯ 1964 р. о год. 9-ій ранку в Церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

До ласкавої участи запрошують Друзів, Знайомих та Земляків Покійного

ІВАН і МАРІЯ СОБЕНКО з Родиною

В 14-ту РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ нашої Єдиної, Незабутньої Донечки

бл. п. ОЛЬГИ ГРУДИ уродженої Жук

в НЕДІЛЮ, 17 ТРАВНЯ 1964 р. о год. 3-ій по пол. буде відправлена

ПАНАХИДА

на ЦВИНТАРІ CYPRESS HILLS, L. I., N. Y.

ЗНАЙОМИХ ПРОСИМО ПОМОЛИТИСЯ ЗА УПОКІЙ її ДУШІ.

Прибиті горем

батько — ОМЕЛЯН
мати — МАРІЯ
доня — НІНА

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. ОЛЕНИ ЄВГЕНІВНИ КРИЧЕВСЬКОЇ передано суму $15.00 на Українських Інвалідів

Д-р Климентій Б. Г. РОГОЗИНСЬКИЙ

23-го травня у Філядельфії відбудеться ювілейний Шевченківський концерт

Філядельфія. — Як повідомляє Шевченківський Ювілейний Комітет, очолений д-р В. Рудницьким, 23 травня о 8:15 вечора в місцевій Музичні Академії (Academy of Music) відбудеться Шевченківський концерт з участю об'єднаних хорів: „Кобзар" і „Трембіти", в супроводі симфонічної оркестри Академії. Зацікавленим американцям Комітет передав інформації про твори й виконавців програми концерту. Вперше у Філядельфії в супроводі симфонічної оркестри буде виконана кантата Антона Рудницького „Посланіє". Програма концерту багата й різноманітна. Солісти: О. Татунчак, М. Кобрин-Кокольська, Л. Рейнарович, В. Поліщук, М. Мурована, теж віольончеліст Д. Рудницький. Перед концертом промовлятиме проф. О. Кульчицький, а сенаторові Гю Скаттові буде вручено плякету ім. Шевченка за діяльність на користь поневолених Москвою націй.

В Китаї зростає опозиція проти політики партійного проводу

Гонґ Конґ.- Як виходить з комуно-китайської преси - в китайській комуністичній партії існує щораз сильніша опозиція проти доктринальної політики партійного проводу як вона проявляється в полеміці проти Москви та в різних ходах закордонної політики. Що ця опозиція починає непокоїти партійний провід, видно з великої статті в офіційному щоденнику „Дженмін Джіг Пао" з пересторогою проти опонентів, яких таврується,як „реакціонерів", які намагаються вернутися до влади. Водночас продовжується московсько-пейпінґська полеміка Московська „Правда" з вівтірка 12 ц. м. знову атакує китайських комуністів, закидаючи їм, що вони ведуть дволичню,взаємосуперечну політику з одного боку представляють себе, як твердих „доґматиків" і лаються проти імперіялістів, з другого є ревізіоністами, коли це вигідно Китаєві, та стараються поліпшувати свої взаємини з Японією, Францією, Британією і Західньою Німеччиною. „Правда" твердить,що китайські комуністи, які ніби хочуть цькувати одних західніх „імперіялістів" проти других, насправді самі стають їхнім знаряддям, бо сприяють розколові в комуністичному таборі.

Короткі вісті

● **У Південній Кореї** здевальвовано за останніх 19 років 13-ий раз тамошню валюту. Цим разом вартість південно-корейського „вона" окреслено як 1:255 долярів, замість як було офіційно — 1:130 дол. Остання девальвація „вона" відбулася в лютому 1961 року. Ціллю теперішньої реформи є зліквідувати чорну валютову біржу. Дозволено теж тепер вперше зберігати свої долярові зарібки в долярах та відкривати в банках конта долярові. Дотепер був обов'язок переміновувати доляри на місцеву валюту.

● **В Еспанії** невідомі терористи у трьох перших днях цього тижня підкидали були бомби в Мадриді, які проте не спричинили шкоди в людях ані в майні. Опозиційні до уряду генерала Франка кола наватрували ці акти терору. Гадають, що змовники мають на меті відстрашити закордонних туристів від приїзду до Еспанії. Однак минулорічні подібні спроби не повелися. В минулому році прибуло до Еспанії рекордове число туристів, які привезли чужої валюти на 600 мільйонів долярів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 17-го ТРАВНЯ 1964 р.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Місячні збори і збирання вкладок Т-ва Любов 370 Відд. в год. 9-ій рано. Проситься всіх членів вирівняти залеглі вкладки. Члени, що з залеглих вкладок не вплатять бодай одної, будуть суспендовані. Кожний член має свою платничу книжку, тож знає до якого речинця має заплачену вкладку. Проситься всіх членів перевірити свої поліси, чи всі спадкоємці живуть і чи не бажаєте яких змін. — В. Гіна, секр.

ПАСЕЙК, Н. Дж. Піврічні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп Еве. Є дуже важні справи. В неділю є останній день, де наші члени можуть ще вписатися на автобуси на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. 7-го червня буде відслонення таблиці в парку ім. Т. Шевченка у Пасейку, тому члени повинні взяти участь в поході від УНДому до Парку. Наш представник до УККА буде про всі ті справи інформувати наше членство. — В. Марущак, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-ий Відд. в год. 1-ій по пол. в Україн. Кат. Школі при Сенфорд Евні й Айві вул. — П. Демчук, предс., В. Салабун, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Українська Січ 59 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі при 500 Гаґлет вул. На зборах можна вплачувати свої вкладки. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Побір вкладок Т-ва ім. І. Франка 83 Відд. в год. 12-1 по пол. в Укр. Горож. Клюбі при 847 Н. Френклин вул. Можна рівнож висилати вкладки поштою на адресу секретар перед 25-им кожного місяця. Члени, що залягають з вкладками 3 місяці, будуть суспендовані. — Р. Карбівник, предс., М. Кузьма, кас., С. Гавриш, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу

Розшуки

Прошу допомогти віднайти. Я є приятель родини **МАРАКОН з с. Устілуги,** Волинь, Україна — вони пошукують **Василя Маракона,** який до війни жив в м. Ню Йорку. Прошу телефонувати "collect" або писати до
Miss Roman
De Duxe Reading Corp.
Elizabeth, N. J.
Tel.: 351-4400

Гася (Іванна) МАКАР пошукує свого батька **ІВАНА,** який виїхав до Америки перед 1930 роком, так само свою рідню і знайомих з села Дзвіняче Долішне, пов. Сянік. Прошу писати на слідуючу адресу:
Anna Udowychenko
324, So. Mill Street
Paterson, N. J. 07503

ПІДНЕСІМ ПРЕСТИЖ українців в Америці, збільшивши бодай одну нашу організацію до 100,000 ЧЛЕНІВ!

СТАНЬТЕ ЧЛЕНАМИ **Українського Народного Союзу** в його **70-річчя!**